

Številka: 350-99/2020-2 (256)
Ljubljana, dne 30. 11. 2020

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE
Štefanova ulica 5
1000 Ljubljana

Zadeva: Mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na okolje – segment zdravje ljudi in konkretne smernice za plan Občinski podrobni prostorski načrt za ureditev območja Škofije (17-P#1, 17-P#2, 17-P#3 in KC-25-P#)

Skladno z vašo vlogo št. 350-139/2020/2 z dne, 4. 11. 2020, vam posredujemo mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na okolje po 110. členu Zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS, št. 61/17) za segment zdravje ljudi za plan Občinski podrobni prostorski načrt za ureditev območja Škofije (17-P#1, 17-P#2, 17-P#3 in KC-25-P#).

Zahtevek za izdelavo mnenja izvira iz vloge Mestne občine Koper, Urad za prostorski razvoj in nepremičnine, Oddelek za prostorsko načrtovanje in urejanje prostora, Verdijeva ulica 10, 6000 Koper, pod št. 3505-8/2020-14 z dne, 29. 10. 2020, ki jo je kot nosilcu urejanja prostora posredoval Ministrstvu za zdravje in je bila priložena vaši vlogi.

V pregled za izdelavo mnenja smo po elektronski pošti prejeli naslednjo dokumentacijo:

- Izhodišča za pripravo občinskega podrobnega prostorskega načrta za ureditev območja Škofije. Izdelovalec: PS Prostor d.o.o., Pristaniška ulica 12, 6000 Koper; št. projekta: U/032-2020; datum: oktober 2020.

Kot izhodišče za izdelavo mnenja smo uporabili naslednjo zakonodajo in kriterije:

- 4. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K in 36/19).
- Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17 in 105/20).
- Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje, Ur.l. RS, št. 9/2009
- Kriteriji za ugotavljanje sprejemljivosti planov s stališča pristojnosti varovanja zdravja ljudi pred vplivi iz okolja v postopkih celovite presoje vplivov na okolje (Verzija 2), ki so objavljeni na spletni strani Ministrstva za zdravje (<http://www.mz.gov.si/>)

1 MNENJE O VERJETNOSTI POMEMBNEJŠIH VPLIVOV PLANA: VERJETNI POMEBNI VPLIVI NA ZDRAVJE IN POČUTJE LJUDI

1.1 ZNAČILNOSTI PLANA

a) Splošno o planu

Območje Občinskega podrobnega prostorskega načrta za ureditev območja Škofije se nahaja med naseljema Spodnje in Zgornje Škofije ter obsega štiri prostorske enote: 17-P#1, 17-P#2, 17-P#3 in KC-25-P#, skupne površine 193.860 m² (19,4 ha).

Območje OPPN bo povezovalo vse štiri prostorske enote v enovito prostorsko celoto. Po dejanski rabi so območja pretežno kmetijska zemljišča, ki so predvidena za gradnjo.

Območje Škofije KC-25-P# se nahaja na ureditvenem območju za poselitev – Območja za centralne dejavnosti (C): Območje je prednostno namenjeno razvoju oskrbnih in storitvenih (terciarnih in kvartarnih) dejavnosti ter mešani rabi (mestno središče).

Območja Škofije 17-P#1, 17-P#2, 17-P#3 se nahajajo na ureditvenem območju za poselitev – Območja za stanovanja (S): Območja za stanovanja so prednostno namenjena stanovanjem za stalno bivanje ter spremljajočim dejavnostim.

Predvidena je celovita komunalna opremljenost območja, ki bo med drugim obsegala javno kanalizacijsko in vodovodno omrežje.

b) Ugotovitve v zvezi s planom

Območje so nepozidane stavbne površine med Spodnjimi in Zgornjimi Škofijami. Na severnem delu meji na osnovno šolo in pokopališče, na zahodnem in vzhodnem delu na individualno stanovanjsko pozidavo in na jugu na gozdne in kmetijske površine. Območje je infrastrukturno neopremljeno, prometno se napaja preko mreže poljskih poti z navezavo proti obstoječi lokalni cesti Škofije-Tinjan.

Severni del območja (KC-25-P#) se nahaja južno od naselja Spodnje Škofije. Območje je že delno pozidano z individualno stanovanjsko pozidavo. Na tem območju je komunalna infrastruktura že delno zgrajena, prav tako je zgrajenih že nekaj dovoznih cest.

Območje predvidenega plana se ne nahaja na vodovarstvenem območju, prav tako na obravnavanem območju in neposredni bližini ni izdanih vodnih dovoljenj za lastno oskrbo s pitno vodo.

Območja Škofije 17-P#1, 17-P#2, 17-P#3 se v celoti nahajajo na prispevnem območju kopalnih voda slovenske obale za: 14 naravnih kopališč in 7 kopalnih območij; v manjšem delu tudi območje KC-25-P#.

1.2 ZNAČILNOSTI VPLIVOV IN OBMOČIJ, KI BODO VERJETNO PRIZADETA ZARADI VPLIVOV PLANA

a) Značilnosti vplivov

V zvezi z izvedbo plana lahko pričakujemo naslednje pomembnejše vplive na okolje, ki imajo lahko vpliv tudi na zdravje in počutje ljudi:

Faza gradnje:

- Onesnaževane zraka predvsem s prahom zaradi gradbenih del
- Obremenjevanje okolja s hrupom prav tako zaradi gradbenih del
- Onesnaževanje tal in podzemne vode v primeru neustreznega ravnanja z nevarnimi snovmi ali nevarnimi odpadki ali nezgode z njimi v povezavi z gradbenimi deli.
- Onesnaževanje tal in površinske vode, vključno z morjem v primeru neustreznega ravnanja z nevarnimi snovmi ali nevarnimi odpadki ali nezgode z njimi v povezavi z gradbenimi deli.

Faza obratovanja

- Onesnaževanje zraka zaradi ogrevanja stavb in zaradi lokalnega prometa z motornimi vozili
- Obremenjevanje okolja s hrupom zaradi lokalnega prometa z motornimi vozili
- nastajanje komunalnih odpadnih vod.
- Nastajanje komunalnih in onesnaženih padavinskih odpadnih voda na prispevnem območju kopalnih voda slovenske obale: naravna kopališča in kopalna območja.

b) Značilnosti območij, ki bodo verjetno prizadeta

Prizadeto je lahko predvsem območje šole in območja stanovanj ob robovih območja predvidenega plana ter nekateri posamični ali v manjše grupe združeni objekti s stanovanji znotraj območja predvidenega plana.

Prizadeta je lahko kakovost kopalnih voda, ki so določena na morju.

1.3 POMEN IN RANLIVOST OBMOČIJ, KI BODO VERJETNO PRIZADETA

Območja, ki bodo verjetno prizadeta, so območja stanovanj in območje vzgojno-varstvene ustanove, ki jih z vidika vplivov onesnaževanja okolja na zdravje ljudi ocenjujemo kot ranljiva.

Območja, ki bodo verjetno prizadeta, so kopalne vode na morju, ki jih ocenjujemo kot ranljive, saj se območje OPPN nahaja večinoma na prispevnem območju kopalnih voda obalnega morja: naravna kopališča in kopalna območja.

1.4 MNENJE O VERJETNEM POMEMBNEM VPLIVU NA ZDRAVJE LJUDI:

Na podlagi podatkov navedenih v predloženi dokumentaciji ocenjujemo, da je verjetno, da izvedba plana Občinski podrobni prostorski načrt za ureditev območja Škofije (17-P#1, 17-P#2, 17-P#3 in KC-25-P#) v obliki in obsegu kot je to opisano v izhodiščih plana ne bo pomembno vplivala na zdravje in počutje ljudi.

OPOMBA:

Mnenje je izdelano s predpostavko, da bodo v planu upoštevane konkretne smernice podane v nadaljevanju tega mnenja.

OBRAZLOŽITEV

Rezultati preveritve izhodišč plana glede na

- značilnosti plana,
- značilnosti vplivov in območij, ki bodo verjetno prizadeta zaradi vplivov plana ter
- pomen in ranljivost območij, ki bodo verjetno prizadeta

in imajo lahko vpliv na zdravje in počutje ljudi, so pokazali, da spremembe posameznih sestavin okolja (kakovost zunanjega zraka, obremenjenost okolja s hrupom, kakovost površinskih in podzemnih voda, oskrba s pitno vodo, ravnanje z odpadki, ravnanje z odpadnimi vodami, kakovost kopalnih voda, elektromagnetna sevanja, svetlobno onesnaževanje) zaradi izvedbe plana ob upoštevanju zakonskih predpisov s področja varovanja okolja in ob upoštevanju v nadaljevanju tega mnenja navedenih konkretnih smernic za nadaljnje načrtovanje verjetno ne bodo tolikšne, da bi lahko pomembneje vplivale na zdravje ljudi.

Upoštevanje konkretnih smernic bo preverjeno v nadaljnjih fazah sprejemanja plana.

POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI:

Izhodišča, ki so bila uporabljena za mnenje o verjetnem pomembnem vplivu na zdravje ljudi, so naslednja:

- Odločitve o sprejemljivosti vplivov na zdravje temeljijo na mejnih vrednostih za onesnaženost okolja, ki so določene z veljavno slovensko zakonodajo s področja okolja (npr. za onesnaženost zraka, hrup v naravnem in življenjskem okolju, kakovost pitne vode, itd) ter drugih nacionalnih predpisih s področja ravnanja z okoljem, ki določajo mejne vrednosti, pravila ravnanja in podobno (npr. predpisi s področja urejanja emisij v vode in zrak, ravnanje z odpadki, itd.).
- V primeru presoje vpliva hrupa na zdravje in počutje ljudi pri oceni smiselno upoštevamo tudi smernice Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 2018.
- Navedba v mnenju »da izvedba plana/posega verjetno ne bo imela pomembnejših vplivov na zdravje ljudi« pomeni, da stopnja tveganja za zdravje ljudi najverjetneje ne bo večja, kot je zajeta v mejne vrednosti, ki so določene z okoljsko zakonodajo. Z okoljsko zakonodajo določene mejne vrednosti so stvar politične odločitve in ne jamčijo popolne odsotnosti tveganja za pojav negativnih učinkov na zdravje ljudi.
- Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi, da bodo izvajalci del in upravljalci posega v času življenjske dobe posega (gradnja, obratovanje, odstranitev) spoštovali pripadajočo veljavno okoljsko zakonodajo in drugo pripadajočo zakonodajo, ki je namenjena varovanju zdravja ljudi.

2 KONKRETNE SMERNICE

2.1 ZRAK

Zaradi zmanjšanja onesnaževanja zraka se za ogrevanje prednostno načrtuje priključevanje stavb na sisteme daljinskega ogrevanja.

Pri vseh vrstah ogrevanja imajo prednost energetski viri, ki manj onesnažujejo zrak (alternativni viri, zemeljski plin, utekočinjen naftni plin, kurilno olje).

Na območjih stanovanj se načrtuje prepoved tistih dejavnosti, ki povzročajo emisije v zrak iz tehnoloških procesov.

Na območjih stanovanj se načrtujejo območja, kjer je dovoljen zgolj lokalni promet in dostava blaga ter tehnike za umirjanje prometa.

V fazi morebitnega rušenja objektov in v fazi gradnje je treba izvajati ukrepe za preprečevanje prašenja. Smiselno naj se uporabijo določila Uredbe o preprečevanju in zmanjševanju emisije delcev iz gradbišč, Uradni list RS, št. 21/11

2.2 HRUP

Nova stanovanjska soseska ne predstavlja pomembnejšega vira hrupa za okolico. Je pa pomembno, da se previdno umeščajo v prostor toplotne črpalke in prezračevane naprave, ki povzročajo hrup, ki je lahko v mirnem okolju in še posebej v nočnem času zelo moteč. Predlagamo torej previdnost in upoštevanje dejstva, da bo hrup teh naprav verjetno najbolj moteč v nočnem času (spalnice), zato naj se to pri postavitvi stavb in izbiri lokacij za omenjene naprave smiselno upošteva.

V fazi morebitnega rušenja objektov in v fazi gradnje je treba izvajati ukrepe za zmanjševanje hrupa. Smiselno naj se uporabijo določila Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju. V času gradnje naj se okoliške prebivalce pravočasno in natančno obvesti o časovnem poteku in izvajanju najbolj hrupnih gradbenih del, da se hrupu po možnosti lahko izognejo.

2.3 VODE

Prostori in mesta, kjer se bodo med gradnjo, obratovanjem in opustitvijo pretakale, skladiščile, uporabljale nevarne snovi, njihova embalaža in ostanki, vključno z začasnim skladiščenjem nevarnih odpadkov (npr. motorna goriva, olja in maziva, pesticidi) morajo biti urejeni kot zadrževalni sistem - lovilna skleda-, brez odtokov, neprepustna za vodo, odporna na vse snovi, ki se v njej nahajajo, dovolj velika, da zajamejo vso morebiti razlito ali razsuto količino snovi oziroma tekočin.

Prometne cestne, manipulativne in intervencijske površine in površine mirujočega prometa (npr. parkirišča) morajo biti utrjene, odvajanje onesnaženih padavinskih odpadnih voda s teh površin mora biti urejeno preko zadrževalnikov, usedalnikov, lovilnikov olj.

Pokrite prometne vozne površine in parkirišča ter garaže, zlasti podzemne garaže morajo biti urejene v obliki zadrževalnega sistema – lovilne sklade, brez odtokov, neprepustna za vodo, odporna na vse snovi, ki se v njej lahko nahajajo, dovolj velika, da zajamejo vso morebiti razlito ali razsuto količino nevarnih snovi oziroma tekočin.

2.4 SVETLOBNO ONSNAŽEVANJE

Razsvetljava cest in javnih površin, poslovnih stavb, ustanov, fasad, naj se načrtuje tako, da osvetljenost, ki jo povzroča na oknih varovanih prostorov, ne bo presega mejnih vrednosti, ki so za tovrstne prostore predpisane v skladu s predpisom, ki ureja svetlobno onesnaževanje.

2.5 OSONČENOST

Območja stanovanj se v zvezi z osončenjem načrtuje tako, da so za stanovanjske stavbe izpolnjene zahteve iz slovenskega standarda, ki ureja svetlobo v notranjih prostorih¹. Ta med drugim navaja, da naj ima v stanovanju vsaj en bivalni prostor osončenje, ki na sredi okna tega prostora traja štiri ure dnevno.

Območja stanovanj se načrtuje tudi tako, da je osončenost stanovanjskih stavb zagotovljena najmanj v obsegu kot ga zahteva tehnična smernica, ki ureja učinkovito rabo energije v stavbah². Smernica med drugim zahteva, da mora biti sončnemu sevanju izpostavljena površina zunanjega ovoja stavbe osončena od povprečne višine 1 m nad terenom navzgor, v času:

- zimskega solsticija (21. 12.) najmanj 2 uri, upošteva se horizontalna projekcija vpadnega kota sonca v območju $\pm 30^\circ$ odstopanja od smeri jug,
- ekvinokcija (21. 03. in 23. 09.), najmanj 4 ure, upošteva se horizontalna projekcija vpadnega kota sonca v območju $\pm 60^\circ$ odstopanja od smeri jug,
- poletnega solsticija (21. 06.) najmanj 6 ur, upošteva se horizontalna projekcija vpadnega kota sonca v območju $\pm 110^\circ$ odstopanja od smeri jug.

2.6 PRILAGAJANJE POTREBAM INVALIDOV IN STAREJŠIH

Določen delež (npr. 10 %) novih stanovanj se načrtuje tako, da so stanovanja dostopna z invalidskimi vozički ali, da jih je možno enostavno tako preurediti.

Večnadstropni stanovanjski objekti se načrtujejo tako, da je vsako nadstropje dosegljivo z dvigalom zadostne velikosti, da lahko sprejme voziček prve pomoči.

Območja stanovanj se načrtujejo tako, da je omogočen lahek dostop do trgovin z živili.

2.7 PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEBAM

Za prilagajanje podnebnim spremembam se načrtuje:

Obvladovanje visokih temperatur

¹ SIST DIN 5034-1:1997 Dnevna svetloba v notranjih prostorih - Splošne zahteve

² Tehnična smernica TSG-1-004:2010 Učinkovita raba energije

a) Ukrepi na nivoju stanovanjskih območij:

- Mreža zelenih koridorjev, manjših odprtih površin, obcestnih dreves ter zelenih streh in sten, ki imajo učinek evaporativnega hlajenja in nudijo senco hišam;
- Načrtovanje ribnikov, javnih kopališč in privatnih bazenov za kopanje, fontan;
- Orientacija stavb in ulic na način, da zmanjšujejo akumulacijo sončne toplote in omogočajo boljšo prevetrenost tudi z lahkim vetrom;
- Načrtovanje »hladnih materialov« za utrjevanje cest in velikih parkirišč, da se poveča refleksija sončnih žarkov (treba pa je upoštevati problem bleščanja) ali načrtovanje materialov, ki povečajo permeabilnost padavin v tla, kar poveča učinek hlajenja zaradi evaporacije;
- Načrtovanje mreže »hladnih« streh iz svetlo obarvanih materialov, ki zmanjšujejo akumulacijo sončne toplote in zmanjšujejo potrebo po dodatnem mehanskem hlajenju.

b) Ukrepi na nivoju stavb

- Zasaditve, ki senčijo stavbe in napredne zasteklitve, ki zmanjšujejo akumulacijo sončne toplote;
- Načrtovanje uporabe materialov, ki preprečujejo penetracijo toplote vključno z uporabo »hladnih« gradbenih materialov ter zelenih streh in zelenih sten;
- Načrtovanje inovativne uporabe vode za hlajenje vključno z uporabo talne in površinske vode;
- Načrtovanje mehanskega hlajenja vključno s toplotnimi izmenjevalci in klasičnimi klima napravami.

c) Drugi splošni ukrepi

- Na vseh javnih površinah predvsem pa na območjih centralnih dejavnosti, zelenicah, parkih in površinah namenjenih športu in rekreaciji, se načrtujejo pitniki.

Ukrepi za obvladovanje poplavnega vala ob močnih nalivih

- Načrtovanje prostorov za razlivanje in začasno zadrževanje koničnega odtoka ob nalivih npr. območja zelenih površin, večja parkirišča, športna igrišča;
- Preusmerjanje površinskega koničnega odtoka od občutljivih objektov;
- Načrtovanje sonaravnih sistemov za odvodnjavanje kot npr. porozne utrjene površine, peščene in zatravljene površine, ponikovalne površine v parkih in na drugih zelenih površinah;
- Uporaba zelenih površin in zelenih streh za zmanjšanje in upočasnitev površinskega odtoka;
- Načrtovanje smeri površinskega koničnega odtoka, da voda pri močnem naliivu lahko odteče brez da bi ogrozila ranljiva območja kot so npr. območja stanovanj in objekti večje občutljivosti (vrtci, šole in druge vzgojno varstvene ustanove, bolnišnice in druge zdravstvene ustanove, domovi za starejše, zdravilišča)

Ukrepi za upravljanje z zalogami vode

- Načrtovanje uporabe očiščene odpadne vode za zalivanje, namakanje in za splakovanje stranišč;
- Načrtovanje uporabe neonesnažene padavinske odpadne vode s streh za splakovanje stranišč in za rabo za zalivanje in namakanje;
- Podzemno skladiščenje padavinske odpadne vode za uporabo (zalivanje, namakanje) v sušnih obdobjih (evaporativno hlajenje).

2.8 TLA

Pred pričetkom gradnje je treba preveriti stopnjo onesnaženosti tal z nevarnimi snovmi. Stopnja onesnaženosti z nevarnimi snovmi mora ustrezati drugi stopnji onesnaženosti tal z nevarnimi snovmi

tako kot to določa predpis o merilih za ugotavljanje stopnje obremenjenosti okolja zaradi onesnaženosti tal z nevarnimi snovmi³.

V primeru, da bodo na območju obravnavanega OPPN umeščena otroška igrišča, je treba pred njihovo ureditvijo ugotoviti stopnjo onesnaženosti tal in zagotoviti, da bodo tla na območju otroških igrišč ustrezala kriterijem kot jih za otroška igrišča predpisuje Uredba o merilih za ugotavljanje stopnje obremenjenosti okolja zaradi onesnaženosti tal z nevarnimi snovmi (Uradni list RS, št. 7/19).

Če bo na območju predvidenem za otroška igrišča ugotovljena prekomerna onesnaženost tal, je treba za ureditev igrišča smiselno uporabiti določila Odloka o določitvi otroškega igrišča v vrtcu Anice Černejeve – Enota Mavrica in otroškega igrišča v vrtcu Zarja – Enota Ringa raja v Mestni občini Celje za degradirano okolje in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti tal na teh območjih (Uradni list RS, št. 53/19)

2.9 HIGIENSKA IN SANITARNO-TEHNIČNA OPREMLJENOST JAVNIH POVRŠIN

Načrtuje naj se:

- zasaditev, ki nudi naravno senco na površinah za dejavnosti na prostem (sprehajalne poti, mesta za počitek, površine za igro),
- ovire, ki preprečujejo dostop z motornimi vozili, motorji in kolesi razen na območja, kjer je to izrecno dopustno.

2.10 DOSTOPNOST ZA OSEBE Z ZMANJŠANIMI ZMOŽNOSTMI, STAREJŠE IN OTROŠKE VOZIČKE

Načrtuje naj se:

- ureditev javnih površin in infrastrukture brez arhitektonskih ovir za osebe z različnimi oblikami zmanjšanih zmožnosti, otroške vozičke (osebe z zmanjšanimi gibalnimi zmožnostmi, starejši),
- mesta za počitek (npr. klopi, igrala za otroke),
- nizke dovolj široke neдрseče pločnike,
- starejšim in invalidom prijazne stavbe,
- druge tovrstne ukrepe.

Pripravili:

Andrej Uršič, univ. dipl. biol. **ANDREJ URŠIČ**
Digitalno podpisal
ANDREJ URŠIČ
Datum: 2020.11.30
09:26:44 +01'00'

dr. Sonja Jeram, univ. dipl. biol. **SONJA JERAM**
Digitalno podpisal
SONJA JERAM
Datum: 2020.11.30
10:35:24 +01'00'

Ivanka Gale, dr. med., spec. hig. in javn. zdravja **IVANKA GALE**
Digitally signed
by IVANKA GALE
Date: 2020.11.30
10:31:06 +01'00'

za Peter Otorepec, dr. med. spec. higijene in MDPŠ
Predstojnik

V vednost:

- naslov
- arhiv, tu

IRENA VENINŠEK PERPAR

Digitalno podpisal IRENA VENINŠEK PERPAR
Datum: 2020.11.30 11:16:14 +01'00'

³ Uredba o merilih za ugotavljanje stopnje obremenjenosti okolja zaradi onesnaženosti tal z nevarnimi snovmi (Uradni list RS, št. 7/19)